

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania L. K.
od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji
o wysokość emerytury policyjnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 8
października 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 16 maja 2023 r., sygn. akt III AUa 1845/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz odwołującego się kwotę
240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 16 maja 2023 r., zmienił
zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 2 września 2021 r. (pkt I)
oraz poprzedzającą go decyzję Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 sierpnia 2017 r. w ten
sposób, że ustalił wysokość emerytury L. K. (od 1 października 2017 r.) z

pominięciem ograniczenia określonego w art. 15c ust. 3 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1626, dalej jako ustawa zaopatrzeniowa); oddalił apelację w pozostałej części (pkt II) i orzekł o kosztach (pkt II i IV).

Sąd Apelacyjny zaaprobował ustalenie, że odwołujący się pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, a tego faktu nie znosi to, że w 1990 r. został pozytywnie zweryfikowany przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną, a następnie podjął pracę w Policji, którą wykonywał do 31 sierpnia 2006 r. Jednak, w ocenie Sądu drugiej instancji, konieczne stało się pominięcie art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej w odniesieniu do okresu służby po 31 lipca 1990 r., gdyż za tym przemawiają regulacje zawarte w art. 2, art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Zastosowanie mechanizmu wskazanego w art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej stanowiłoby w istocie rodzaj nieproporcjonalnego ograniczenia prawa emerytalnego funkcjonariusza, motywowanego faktem pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa, który znalazł już odzwierciedlenie w tym, że okres ten nie wpływa na wymiar emerytury (art. 15c ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej). Rozwiązanie takie jest niemożliwe do pogodzenia z art. 31 ust. 3 Konstytucji, z którego wynika, że wszelkie ograniczenia konstytucyjnych wolności i praw powinny mieć charakter proporcjonalny.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w części skargą kasacyjną pełnomocnik strony pozwanej. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem Sąd Apelacyjny dokonał błędnej wykładni prawa, to jest art. 15c ust. 3 w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Polegała ona na pominięciu powszechnie obowiązujących przepisów prawa materialnego mimo zakwalifikowania służby ubezpieczonego jako służby na rzecz państwa totalitarnego w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik odwołującego się wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania i wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na podstawę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego wywód jest dość zwięzły, to jest neguje sposób wykładni prawa materialnego (art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej), jakiego dokonał Sąd Apelacyjny. Zestawienie argumentacji zawartej w skardze kasacyjnej (dokładnie we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, bo podstawy obecnie nie podlegają badaniu) ze stanowiskiem Sądu odwoławczego nie pozwala stwierdzić wątpliwości, na które powołuje się skarżący, to znaczy, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Powyższa teza wynika z tego, że w toku wyrokowania przez Sąd drugiej instancji nie doszło do elementarnych naruszeń prawa, które są (mogą być) widoczne od razu, bez potrzeby wgłębiania się w sedno sporu.

Innymi słowy, sąd powszechny dokonał wykładni prawa. Jest ona kompletna i zgodna z warsztatem interpretacyjnym, a odwołanie się do przepisów Konstytucji – jako przeszkody obniżenia wysokości świadczenia – jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie akceptowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 lutego 2023 r., II USK 43/22, LEX nr 3537990; z dnia 23 lutego 2023 r., III USK 127/22, LEX nr 3521537; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r., II USKP 120/22, OSNP 2023 nr 9, poz. 104). Nie może zatem być uznane za elementarne naruszenie prawa. Ma rację pełnomocnik odwołującego się, że kierunek wypowiedzi Sądu Apelacyjnego pozostaje zgodny z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 marca 2023 r., II USKP 120/22 (OSNP 2023 nr 9, poz. 104).

Wspomnieć należy, że Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20 (OSNP 2021 nr 3, poz. 28) odniósł się do szeregu wątpliwości, jakie wynikają ze stosowania ustawy zaopatrzeniowej. Między innymi wskazywał, że nie można tracić z pola widzenia przyczyn, dla których Państwo sięga po narzędzia ingerujące bezpośrednio w prawa jednostki. Zostały

one zwięźle przedstawione w uzasadnieniu projektu ustawy dezubekizacyjnej (druk sejmowy nr 1061). Chodzi generalnie o odebranie praw niesłusznie nabytych, które upoważniają Państwo do rozliczeń z reżimem, gdyż jego mechanizm funkcjonowania został skutecznie zdyskredytowany. Ten model wpisuje się w akceptowany w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego test proporcjonalności (zob. wyrok z dnia 11 lutego 2014 r., P 24/12, OTK-A 2014 nr 2, poz. 9), który zezwala ingerować w prawa i wolności osobiste. Taki test de facto zastosował Sąd drugiej instancji, ważąc lata służby na rzecz totalitarnego państwa z pracą w formacji mundurowej, która takiej cechy nie ma. Dany kierunek wykładni pozostaje zgody ze standardem konwencyjnym, zgodnie z którym obniżenie lub zawieszenie emerytury może stanowić ingerencję we własność, lecz ona musi być proporcjonalna, bowiem „właściwa równowaga”, jaka musi być zachowana między wymaganiami ogólnego interesu społeczności i ochrony podstawowych praw jednostki. W orzecznictwie ETPCz podkreśla się, że ingerencja w wysokość świadczenia powinna uwzględniać proporcjonalność środków podejmowanych przez państwo w sferze praw emerytalnych (zob. skarga nr 15189/10, Adam Cichopek przeciwko Polsce).

Sumując, w judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 oraz art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ał]

